

УДК 351.86

С. В. Дейнеко,
здобувач
ORCID iD: 0000-0002-4931-0072

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.17—18.137

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАВЕРШЕННЯ ДОГОВІРНО-ПРАВОВОГО ОФОРМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКО- РОСІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

S. Deyneko,
Candidate for a degree

CURRENT STATE AND PROSPECTS OF COMPLETION OF CONTRACTUAL LEGAL FORMATION
UKRAINIAN-RUSSIAN STATE BORDER

*У статті зазначено, що договори про державні кордони України з Словацькою Республікою, Угорщиною, Республікою Польща та Румунією підтвердили в порядку правонаступництва не тільки делімітаційні, але й всі демаркаційні документи, що уклалися між ними і Радянським Союзом. Що стосується сучасних державних кордонів України з Республікою Молдова, Республікою Білорусь і Російською Федерацією, то вони були встановлені двосторонніми міжнародними договорами, які на основі принципу *uti possidetis* зафіксували трансформацію адміністративних кордонів між союзними республіками у складі СРСР у їхні державні кордони. Розкрито зміст нормативно-правової бази щодо договірно-правового оформлення українсько-російського державного кордону. Розкрито загрози національній безпеці України на українсько-російському державному кордоні. Здійснено історичний екскурс щодо діяльності Спільної українсько-російської демаркаційної комісії та перспектив завершення договірно-правового оформлення українсько-російського кордону. Наголошено, що повернення контролю над українсько-російським кордоном та відновлення на тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації територіях Донецької та Луганської областей конституційного ладу є ключовим і стратегічно важливим для України, що передбачено відповідними стратегічними документами у сфері національної безпеки.*

*The article states that the general principle on which the legal registration of state borders with EU member states was based was the principle of legal succession in relation to bilateral international legal agreements between the former USSR and these countries. It is emphasized that the agreements on the state borders of Ukraine with the Slovak Republic, Hungary, the Republic of Poland and Romania confirmed not only the delimitation but also all the demarcation documents concluded between them and the Soviet Union. As for the modern state borders of Ukraine with the Republic of Moldova, the Republic of Belarus and the Russian Federation, they were established by bilateral international agreements, which based on the principle of *uti possidetis* fixed the transformation of administrative borders between the union republics within the USSR into their state borders. The content of the*

normative-legal base concerning the contractual-legal registration of the Ukrainian-Russian state border is revealed. It is noted that the development of the Ukrainian-Russian state border since Ukraine's independence was based only on the principles of good neighborliness and creating the most favorable conditions for border crossings by border residents, without violating social and family ties and developing regional cooperation without any militarism and alienation. To reveal threats to Ukraine's national security on the Ukrainian-Russian state border. A historical digression was made on the activities of the Joint Ukrainian-Russian Demarcation Commission and the prospects for the completion of the contractual and legal registration of the Ukrainian-Russian border. It was stressed that the return of control over the Ukrainian-Russian border and the restoration of the constitutional order temporarily occupied by the armed aggression of the Russian Federation in the Donetsk and Luhansk regions is key and strategically important for Ukraine, as provided by relevant strategic documents in the field of national security. It is noted that the Russian Federation will continue to block and prolong the negotiation process on Ukraine to restore control over the temporarily uncontrolled part of the Ukrainian-Russian state border, because regaining control over the eastern part of the Ukrainian-Russian state border is contrary to their geopolitical interests.

Ключові слова: національна безпека, система забезпечення національної безпеки, неконтрольована ділянка українсько-російського державного кордону, державна політика національної безпеки, договірно-правове оформлення українсько-російського державного кордону.

Key words: national security, national security system, uncontrolled section of the Ukrainian-Russian state border, state national security policy, contractual and legal registration of the Ukrainian-Russian state border.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Після проголошення Верховною Радою УРСР незалежності України, розпаду Радянського Союзу та появи нових незалежних держав перед Україною, як і перед іншими колишніми союзними республіками, постало питання визначення меж території Української держави. У зв'язку з цим 12 вересня 1991 року Верховна Рада України ухвалила Закон України "Про правонаступництво" № 1543-XII, ст. 5 якого встановила, що "Державний кордон Союзу РСР, що відмежовує територію України від інших держав, та кордон між Українською РСР і Білоруською РСР, РРФСР, Республікою Молдова за станом на 16 липня 1990 року є державним кордоном України".

Україна безпосередньо межує з 7 державами: 4 з них є державами-членами Європейського Союзу (Республіка Польща, Словацька Республіка, Угорщина та Румунія), на них припадає сукупно 1390,742 км кордону, що складає 20%; 3 держави є державами-учасницями Співдружності Незалежних Держав (Республіка Молдова, Республіка Білорусь і Російська Федерація), загальна протяжність кордону з останніми складає 4601,24 км, тобто 65% від загальної протяжності. Ще 1001 км (15%) кордону проходить по межі територіального моря України. Найбільша протяжність кордону України на українсько-російській ділянці — 2295,04 км, найменша — на українсько-словацькій — 98 км. У Чорному морі морські простори України межують з морськими просторами Румунії, Туреччини і Російською Федерацією.

Таким чином, загальним принципом, на якому ґрунтувалось договірно-правове оформлення державних кордонів з державами-членами ЄС, став принцип правонаступництва відносно двосторонніх міжнародно-правових договорів між колишнім Союзом РСР і цими країнами. Зокрема державний кордон України із:

— Словацькою Республікою було встановлено Договором між Україною і Словацькою Республікою про спільний державний кордон від 14 жовтня 1993 року [1].

— Угорщиною — Договором між Україною і Угорською Республікою про режим українсько-угорського державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань від 19 травня 1995 року [2].

— Республікою Польща — Договором між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань від 12 січня 1993 року [3].

— Румунією був встановлено в порядку правонаступництва за виключенням точки стику територіальних морів, яка не була визначена за радянських часів і стала предметом переговорного процесу між Румунією і незалежною Україною. За результатами переговорів 17 червня 2003 року був підписаний Договір між Україною та Румунією про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань [4], який підтвердив проходження державного кордону між Україною і Румунією на місцевості так, як його визначено у радянсько-

румунських договорах і демаркаційних документах та визначив географічні координати точки стику державних кордонів (територіальних морів) України і Румунії в Чорному морі: 45 град. 05 хв. 21 сек. північної широти, 30 град. 02 хв. 27 сек. східної довготи.

Договори про державні кордони України з Словачкою Республікою, Угорщиною, Республікою Польща та Румунією підтвердили в порядку правонаступництва не тільки делімітаційні, але й всі демаркаційні документи, що уклалися між ними і Радянським Союзом. Відповідно на цих ділянках відбуваються спільні перевірки проходження лінії державного кордону на місцевості.

Що стосується сучасних державних кордонів України з Республікою Молдова, Республікою Білорусь і Російською Федерацією, то вони були встановлені двосторонніми міжнародними договорами, які на основі принципу *uti possidetis* зафіксували трансформацію адміністративних кордонів між союзними республіками у складі СРСР у їхні державні кордони.

Наголошуємо, що розбудова українсько-російського державного кордону з часу здобуття незалежності України базувалась тільки на принципах добросусідства та створення максимально сприятливих умов для перетинання кордону жителями прикордонних регіонів, не порушення соціальних та родинних зв'язків і розвитку регіонального співробітництва без будь-яких проявів мілітаризму та відчуженості.

Сьогодні для України врегулювання проблемних питань договірно-правового оформлення державного кордону України набуває дедалі більшої актуальності в зв'язку з посиленням впливу проросійських центрів сил, наявність сепаратистських і екстремістських настроїв у прикордонних регіонах України та Росії що можуть здійснювати підготовку до диверсій; терористичні акти; провокування масових заворушень, міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів; створення незаконних воєнізованих або збройних формувань та закладення зброї й боєприпасів у різних регіонах нашої держави; збройні інциденти на українсько-російському кордоні, на лініях розмежування із Кримом, ДНР і ЛНР, а також з боку Придністров'я, з метою переглянути належність частини державної території України.

Ще одним аргументом на користь актуальності наукової публікації є те, що головним чинником впливу на формування цілісної системи забезпечення прикордонної безпеки залишається агресивна дія Росії, анексія Криму, бойові дії на сході країни, які призвели до втрати контролю над ділянкою українсько-російського державного кордону, яка становить 409,3 км з Російською Федерацією, що проходить у Донецькій і частково в Луганській областях [5].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що дослідженню проблемних питань договірно-правового оформлення державного кордону, що спрямовані на завершення оформлення державного кордону України, присвячені наукові дослідження А.Л. Боднаря, А.М. Дьогтяря, Б.М. Клименка, М.А. Нартова, Л.В. Осовалюка, В.К. Плешка, С.Г. Рябова, Н.А. Сіцінського, Б.Д. Трегубова, М.О. Трюхана, Н.А. Ушакова та ін.

Водночас наукові публікації, що пов'язані із питаннями щодо створення умов для відновлення контролю над східною ділянкою українсько-російського державного кордону та завершення договірно-правового оформлення українсько-російського кордону, практично відсутні, що обумовлює необхідність у проведенні подальших наукових пошуків з цієї проблематики.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає в проведенні аналізу стану сучасної воєнно-політичної ситуації у районі сухопутної ділянки українсько-російського державного кордону, визначенні та обґрунтуванні теоретичних та практичних аспектів вибору концептуального підходу щодо забезпечення відновлення контролю над східною ділянкою українсько-російського державного кордону та завершення договірно-правового оформлення українсько-російського кордону.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Україна має один із найбільших за протяжністю державних кордонів в Європі. Його загальна протяжність складає 6992,92 км., зокрема ділянка українсько-російського державного кордону є найбільшою за протяжністю ділянкою державного кордону України. Загальна протяжність українсько-російського державного кордону становить — 2295,04 км., у тому числі: сухопутна ділянка українсько-російського державного кордону становить — 1974,04 км, що проходить територіями Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської та Донецької областей; морська ділянка українсько-російського державного кордону має протяжність — 321 км, а саме, у Керченській протоці протяжність кордону становить — 49 км, на Азовському морі протяжність кордону становить — 249,5 км та по Чорному морю протяжність кордону становить — 22,5 км.

Перед тим, як детально розкрити основний зміст нормативно-правової бази щодо договірно-правового оформлення українсько-російського державного кордону, коротко зупинимось на основних поняттях у цій сфері, які відобразили науковці у своїх працях, зокрема:

Сіцінський Н.А. зазначає, що договірно-правове оформлення державного кордону — це невід'ємна складова загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки, що являє собою стан процесу, який визначає ступінь захищеності державного кордону, реалізується шляхом проведення делімітації, демаркації та перевірки (редемаркації) державного кордону з метою врегулювання проблемних питань договірно-правового оформлення державного кордону відповідно до усталених принципів і норм міжнародного права для забезпечення суверенітету та територіальної цілісності держави, недоторканності державних кордонів, а також захисту національних інтересів.

Він наголошує, що конституційні норми щодо забезпечення безпеки державного кордону і договірно-правового оформлення державного кордону України за допомогою відповідних органів державної влади шляхом визначення законами України правового режиму державного кордону та двосторонніх міждержавно-правових актів, які регулюють питання спільних ділянок

державного кордону з усіма суміжними країнами, стали базовими для нормативно-правового регулювання основ державного управління у сфері договірно-правового оформлення державного кордону України [5].

Сосса Р.І. коротко відзначив, що договірно-правове оформлення державного кордону — це складний комплекс правових, організаційних і картографо-геодезичних заходів [6].

Отже, делімітацію державного кордону між Україною і Російською Федерацією було завершено у 2003 році підписанням Договору між Україною і Російською Федерацією про українсько-російський державний кордон, який було ратифіковано Законом України від 20 квітня 2004 року № 1681-IV, відповідно до якого українсько-російський державний кордон проходить так, як це зазначено в Описі проходження державного кордону між Україною та Російською Федерацією і зображено суцільною лінією червоного кольору на картах державного кордону між Україною та Російською Федерацією. Опис проходження державного кордону і карти державного кордону становлять його невід'ємну частину. Відповідний договір зареєстрований Україною в Секретаріаті ООН 01 грудня 2016 року № 54132 [7].

Відповідно до ст. 2 Угоди між Україною і РФ про демаркацію українсько-російського державного кордону від 17 травня 2010 року (ратифіковано Законом України від 08 липня 2010 року № 2466-VI), для позначення державного кордону на місцевості та підготовки документів демаркації сторони створили Спільну українсько-російську демаркаційну комісію (СУРДК). Разом із Договором про українсько-російський державний кордон та вищевказаною угодою, договірно-правову основу діяльності СУРДК становить Положення про Спільну українсько-російську демаркаційну комісію, підписане 21 червня 2011 року в Києві.

Збройна агресія Російської Федерації проти України та анексія Криму призвели до створення в європейському регіоні й світі нової геополітичної ситуації. Агресивна політика Москви, що відмовляється діяти згідно з міжнародним правом і здійснює на свою користь перерозподіл державних кордонів, завдала руйнівного удару по встановленим двостороннім міжнародними договорами, що відповідали загальним принципам, на яких ґрунтувалось договірно-правове оформлення державних кордонів. Російська збройна агресія кардинально змінила воєнно-політичну обстановку як довкола України загалом, так і всередині нашої країни. Анексія Криму, окупація окремих районів Донецької й Луганської областей, а також утримання під російським контролем Придністров'я сформували реальні загрози національній безпеці України.

Сьогодні до загроз національній безпеці України на українсько-російському державному кордоні, слід віднести:

1) нарощування російських угруповань військ та озброєнь поблизу кордонів України, створення нових, розширення і модернізація наявних військових баз та об'єктів, зокрема: південний напрямок перебування флоту й військово-космічних сил Росії в Криму дозволяє їй контролювати акваторії Чорного та Азовського морів і забезпечує найкоротший вихід у Середземне

море й Атлантику. Також особлива загроза полягає в можливостях контролю Росією Азовського моря та Керченської протоки як морського шляху до українських портів у містах Маріуполі, Бердянську й Генічеську, та усього чорноморського узбережжя України; східний напрямок у результаті агресії Росії проти України, діяльності створених нею незаконних збройних формувань, бойовиків і найманців окремі райони Донецької та Луганської областей опинилися окупованими, на якій для реалізації агресивних планів на сході України було створено могутнє угруповання російсько-терористичних військ, де Російська Федерація постійно їм надає потужну військову, військово-технічну, фінансову та ресурсну підтримку (зокрема й незаконним збройним формуванням так званих "ДНР" і "ЛНР") шляхом постачання їм озброєння та військової техніки, людських та матеріально-технічних ресурсів через тимчасово неконтрольовану ділянку українсько-російського державного кордону;

2) активність розвідувальної та розвідувально-диверсійної діяльності спеціальних служб Російської Федерації, що спрямована на дестабілізацію суспільно-політичної, соціально-економічної та безпекової ситуації у південно-східних регіонах України;

3) недостатнє облаштування сухопутної ділянки українсько-російського державного кордону; наявність сепаратистських і екстремістських настроїв у прикордонних регіонах України та Росії, що можуть здійснювати підготовку до диверсій; терористичні акти; провокування масових заворушень, міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів; створення незаконних воєнізованих або збройних формувань та закладення зброї й боєприпасів у різних регіонах нашої держави; збройні інциденти на українсько-російському кордоні, на лініях розмежування із Кримом, ДНР і ЛНР, з метою переглянути належність частини державної території України;

4) протиправна діяльність транскордонних злочинних угруповань, що намагаються створити стійкі канали переправлення через державний кордон незаконних мігрантів, здійснювати контрабандну діяльність тощо;

5) намагання російськими ЗМІ які носять пропагандистський характер роботи маніпулювати суспільною свідомістю населення, зокрема шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації;

6) відсутність демаркації сухопутної ділянки українсько-російського державного кордону та базових міждержавних договорів і угод між Україною та Російською Федерацією що регламентують порядок дотримання режиму державного кордону.

Отже, брутально ігноруючи свої зобов'язання та спонсоруючи міжнародний тероризм, Прикордонна служба ФСБ Російської Федерації не чинить жодних перешкод для злочинців і терористів та далі пропускає через кордон у напрямку України зброю та бойовиків. Україна та міжнародне співтовариство категорично засуджує факти грубого порушення Російською Федерацією режиму українсько-російського державного кордону, які не припиняються, попри всі законні вимоги міжнародного співтовариства і української влади та вимагає від російської сторони припинити зухвале порушення усіх норм міжнародного права та міждержавних відносин [5].

Тепер варто здійснити історичний екскурс щодо діяльності Спільної українсько-російської демаркаційної комісії та перспектив завершення договірно-правового оформлення українсько-російського кордону.

Зазначено, що польові демаркаційні роботи було розпочато 02 квітня 2012 року, а уже 07 листопада 2012 року офіційно відкрито перший прикордонний знак, який встановлено в районі стику державних кордонів України, Росії і Білорусі. Всього було проведено вісімнадцять засідань Спільної українсько-російської демаркаційної комісії. Дев'ятнадцяте засідання Спільної українсько-російської демаркаційної комісії, що було заплановане на 18—20 лютого 2014 року у м. Києві, але воно не відбулось у зв'язку з тим, що делегація РФ не прибула.

За час роботи Спільної українсько-російської демаркаційної комісії було розроблено і затверджено графічні проекти місць встановлення прикордонних знаків на Чернігівсько-Брянській ділянці (222 км) та на Сумсько-Брянській ділянці (150 км) державного кордону. На першій з них винесено на місцевість 222 км лінії державного кордону та побудовано 106 основних і 147 проміжних прикордонних знаків, на другій — винесено на місцевість 96 км лінії державного кордону та визначено 381 місце встановлення прикордонних знаків. Графічні проекти місць встановлення прикордонних знаків на Сумсько-Курській ділянці (299 км) та Сумсько-Бєлгородській ділянці (109 км) знаходяться у завершальній стадії розроблення, їх планувалось затвердити на 19-ому засіданні Спільної українсько-російської демаркаційної комісії, що не відбулось. На ділянках державного кордону в межах Харківської (281 км), Луганської (739 км) та Донецької (174 км) областей графічні проекти місць встановлення прикордонних знаків не розроблялися і демаркаційні роботи не розпочиналися.

Станом на липень 2020 року оновлений склад делегації України в Спільній українсько-російській демаркаційній комісії затверджено Указом Президента України "Про внесення змін до Указів Президента України від 28 квітня 2011 року № 509 та від 31 жовтня 2011 року № 1008".

Враховуючи викладене, процес договірно-правового оформлення українсько-російського державного кордону, а також робота Спільної українсько-російської демаркаційної комісії будуть поновлені тільки після повного припинення збройної агресії Російської Федерації, повернення контролю над українсько-російським кордоном та відновлення на тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації територіях Донецької та Луганської областей конституційного ладу.

Міністерство закордонних справ України як центральний орган виконавчої влади, який забезпечує загальну координацію виконання заходів, здійснюваних органами виконавчої влади України з демаркації державного кордону України, узагальнило пропозиції заінтересованих центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, відповідних обласних державних адміністрацій з метою оновлення і оптимізації персонального складу делегації України та листом від

03 липня 2020 року №72/14-412-1471 надіслало на опрацювання причетним органам розроблений проект Указу Президента України "Про внесення змін до Указу Президента України від 31 жовтня 2011 року № 1008".

Таким чином, повернення контролю над українсько-російським кордоном та відновлення на тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації територіях Донецької та Луганської областей конституційного ладу є ключовим і стратегічно важливим для України, що передбачено відповідними стратегічними документами у сфері національної безпеки.

Аналіз сучасної воєнно-політичної ситуації у районі проведення ООС дає підстави стверджувати, що Російська Федерація буде і надалі максимально блокувати та затягувати в часі переговорний процес з питань відновлення Україною контролю над тимчасово неkontrolьованою ділянкою українсько-російського державного кордону. Тобто на переконання незалежних експертів та фахівців у сфері національної безпеки, російська сторона у будь-який спосіб буде й надалі блокувати та затягувати в часі переговорний процес щодо відновлення Україною контролю над державним кордоном у форматі роботи тристоронньої контактної групи в Мінську [8].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищенаведене, зазначимо, що процес договірно-правового оформлення українсько-російського державного кордону, а також робота Спільної українсько-російської демаркаційної комісії будуть поновлені тільки після повного припинення збройної агресії Російської Федерації, повернення контролю над українсько-російським кордоном та відновлення на тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації територіях Донецької та Луганської областей конституційного ладу.

Сьогоднішній аналіз воєнно-політичної ситуації у районі проведення ООС дає підстави стверджувати, що Російська Федерація буде і надалі максимально блокувати та затягувати в часі переговорний процес з питань відновлення Україною контролю над тимчасово неkontrolьованою ділянкою українсько-російського державного кордону, тому що відновлення контролю над східною ділянкою українсько-російського державного кордону суперечить їхнім геополітичним інтересам.

Перспективою подальших розвідок даної проблематики, є на наш погляд дослідження теоретичних аспектів забезпечення прикордонної безпеки України в умовах військової агресії Російської Федерації проти України.

Література:

1. Договір між Україною і Словацькою Республікою про спільний державний кордон від 14 жовтня 1993 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/703_002.
2. Договір між Україною і Угорською Республікою про режим українсько-угорського державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань від 19 травня 1995 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/348_636

3. Договір між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань від 12 січня 1993 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/616_208

4. Договір між Україною та Румунією про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань від 12 травня 2003 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/642_022

5. Сіцінський Н.А. Механізми державного управління у сфері договірно-правового оформлення державного кордону України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. Академія муніципального управління. Київ. 2015. 20 с.

6. Сосса Р.І. "Примітки на полях". 2018. URL: <https://lpnu.ua/news/2019/zaviduvach-kafedry-kgm-rostyslav-sossa-oformlennya-derzhavnogo-kordonu-ce-skladnu>

7. Опис проходження державного кордону між Україною та Російською Федерацією. Договір зареєстрований Україною в Секретаріаті ООН 01 грудня 2016 року № 54132. URL: https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002803fe18a&clang=_en

8. Стратегічна передумова мирного врегулювання воєнного конфлікту на Донбасі. URL: <http://na.mil.gov.ua/35950-strategichna-peredumova-mirnogo-vregulyuvannya-voennogo-konfliktu-na-donbasi>

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), "Agreement between Ukraine and the Slovak Republic on a common state border", available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/703_002 (Accessed 21 August 2020).

2. Verkhovna Rada of Ukraine (1995), "Agreement between Ukraine and the Republic of Hungary on the regime of the Ukrainian-Hungarian state border, cooperation and mutual assistance on border issues", available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/348_636 (Accessed 21 August 2020).

3. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), "Agreement between Ukraine and the Republic of Poland on the legal regime of the Ukrainian-Polish state border, cooperation and mutual assistance on border issues", available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/616_208 (Accessed 21 August 2020).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "Agreement between Ukraine and Romania on the regime of the Ukrainian-Romanian state border, cooperation and mutual assistance on border issues", available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/642_022 (Accessed 22 August 2020).

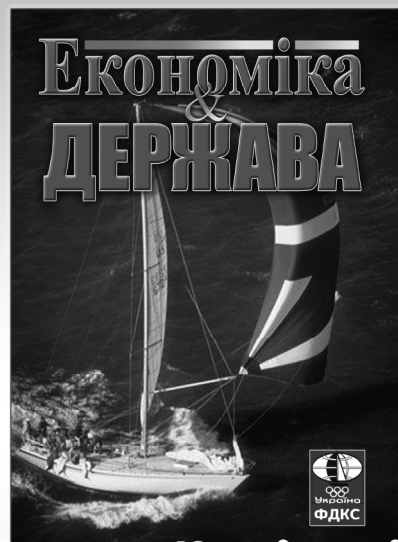
5. Sitsinskiy, N.A. (2015), "Mechanisms of state administration in sphere of contractual-legal registration of the state border of Ukraine", Ph.D. Thesis, mechanisms of state administration, Academy of municipal administration, Kyiv, Ukraine.

6. Sossa, R.I. (2018), "Notes in the margins", available at: <https://lpnu.ua/news/2019/zaviduvach-kafedry-kgm-rostyslav-sossa-oformlennya-derzhavnogo-kordonu-ce-skladnu> (Accessed 22 August 2020).

7. UNTC (2016), "Description of the state border between Ukraine and the Russian Federation", available at: https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002803fe18a&clang=_en (Accessed 23 August 2020).

8. na.mil.gov.ua (2020), "Strategic precondition for a peaceful settlement of the military conflict in Donbass", available at: <http://na.mil.gov.ua/35950-strategichna-peredumova-mirnogo-vregulyuvannya-voennogo-konfliktu-na-donbasi> (Accessed 23 August 2020).
Стаття надійшла до редакції 12.09.2020 р.

Науково-практичний журнал
«ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВА»

Передплатний індекс: 01751

Виходить 12 разів на рік

наукове фахове видання України
З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643

Спеціальності – **051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.**

www.economy.in.ua

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73